

██████████
██████████
████

FESTSPILLENE
I BERGEN

PROGRAM
KR 20

HÅKONSHALLEN

MANDAG 30. MAI KL 19:30

Bror Magnus Tødenes

m/Håvard Gimse

BERGEN
INTERNATIONAL
FESTIVAL

25. MAI — 08. JUNI
2016

████

BALANSEKUNST

I DNV GL (tidligere Det Norske Veritas) er vi opptatt av sikkerhet, kvalitet og integritet. Vi er nå 15.000 ansatte i 100 land, som hver dag jobber mot et felles mål: En sikker og bærekraftig fremtid. Vår rolle består ofte i å balansere næringslivets og samfunnets interesser. Vi kaller det balansekunst.

Vårt samarbeid med Festspillene understøtter denne forpliktelsen overfor samfunnet. For kultur og samfunn går hånd i hånd.

Derfor er vi stolt hovedsamarbeidspartner for Festspillene i Bergen.

Lær mer om oss på www.dnvgl.com

Bror Magnus Tødenes m/Håvard Gimse

HÅKONSHALLEN

Mandag 30. mai kl 19:30
Monday 30 May at 19:30

Varighet: 1 t 30 min inkludert pause
Duration: 1 h 30 min including interval

Bror Magnus Tødenes tenor

Håvard Gimse piano

EDVARD GRIEG (1843–1907)

6 sanger *6 Songs, op. 25*

1. Spillemaend *Fiddlers*
2. En Svane *A Swan*
3. Stambogsrim *Album Lines*
4. Med en vandlilje *With a Water Lily*
5. Borte! *Departed!*
6. En Fuglevis *A Bird-Song*

6 sanger *6 Songs, op. 48*

1. Hilsen *Greeting*
2. Jeg ved, min Tanke, ved *One Day, O Heart of Mine*
3. Verdens Gang *The Way of the World*
5. Rosentiden *The Time of Roses*
6. En Drøm *A Dream*

Pause *Interval*

ROBERT SCHUMANN (1810–1856)

Dichterliebe, op. 48

Flygelet i Håkonshallen er en gave fra Stiftelsen Kristian Gerhard Jebsen.

*The grand piano in Håkonshallen is a gift from the foundation
Stiftelsen Kristian Gerhard Jebsen.*

Sponset av *Sponsored by* DNV GL

Sanger av Grieg og Schumann

I 1876 var **Edvard Griegs** navn nådd ut bredt, ikke minst på grunn av a-mollkonserten og Peer Gynt-musikken. Men selv om det gikk bra på det profesjonelle plan, var Griegs privatliv ikke inne i en positiv periode; begge hans foreldre hadde nylig dødd, og ekteskapet med Nina var i en kritisk fase.

Grieg vendte seg ikke uventet mot Henrik Ibsen for inspirasjon, og tekstene til de seks sangene op. 25 speiler på mange måter Griegs egen sinnsstemning på den tiden. Ett eksempel er sangen hvor musikeren møter en vannymfe som gir ham spesielle evner til å uttrykke sin kunst – men må betale tilbake med å gi avkall på sin egen lykke.

Vi møter Grieg igjen på slutten av 1880-tallet, i en periode hvor han turnerer i Europa som pianist, og komponerer veldig lite. De seks sangene op. 48 er ett av unntakene, og denne gangen skrev Grieg sanger til tyske tekster.

De aller fleste av Griegs sanger er skrevet med Nina i tankene. Hun var en anerkjent konsertsanger, og Grieg anså henne for å være den optimale tolk av hans lieder. Samlingen op. 48 fra 1889 er ikke desto mindre egnet for den svensk-norske Wagner-sopran Ellen Nordgren Gulbranson, som både sang Brünnhilde i Bayeruth og var en god venn av Grieg-paret.

Robert Schumann og Heinrich Heine har flere ting til felles; de ble begge presset av familien til å studere juss, men valgte likevel til slutt kunstneriske karrierer som henholdsvis komponist og dikter.

Schumann forelsket seg som 27-åring i Clara Wieck, som hadde en strålende karriere som en av Tysklands store pianister. Hennes far var mot at hun giftet seg med Schumann, og på den måten kastet bort sin strålende karriere for en fattig komponist. De to unge forelskede kunne i begynnelsen kun møtes i smug, ofte kun få minutter om gangen, og de utvekslet massevis av kjærlighetsbrev. Kampen for å vinne Clara bød blant annet på

en langtrukket rettssak mot hennes far og en sandstorm av kunstnerisk kreativitet for den unge Schumann.

Schumann kastet seg blant annet over den tyske lied, og bare i året 1840, da han endelig kunne gifte seg med Clara, skrev han over 130 sanger – mer enn en tredjedel av hele hans livsverk på dette området.

Dichterliebe er en syklus av 16 sanger til tekster av Heinrich Heine, som var en del av den nesten maniske liedproduksjon fra Schumanns hånd i 1840. Tekstene til sangene stammer fra Heines *Lyrisches Intermezzo*, 65 dikt og en prolog om den triste dikterridder, som sitter ensom i sitt hus og venter på at det blir natt. Om natten får han nemlig endelig besøk av den vakre feen som danser med ham til den lyse morgenen.

Men om dagen er dikteren ensom og forlatt, og til slutt bestemmer han seg for å begrave alle sine gamle, triste sanger i en kjempestor sarkofag, som tolv kjemper skal kaste i havet. Kisten skal være spesielt stor, sier dikteren, fordi han sammen med sangene også vil begrave all sin sorg og smerte i den.

Selv om fortelleren i *Dichterliebe* helt klart er en mann, er syklusen dedikert til en av datidens store kvinnelige operasangere, sopranen Wilhelmine Schröder-Devrient. Tre år senere var det hun som sang Senta ved urfremføringen av Wagnes *Den flyvende hollender* i Dresden.

Tekst: Henrik Engelbrecht

Songs by Grieg and Schumann

In 1876 **Edvard Grieg's** name was widely acclaimed, not least because of his *A minor Concerto* and his music to Ibsen's *Peer Gynt*. Although his professional life was thriving, Grieg's private life was in a less positive period: both of his parents had recently died, and his marriage with Nina was in a critical phase.

Not surprisingly Grieg turned to Henrik Ibsen for inspiration, and the texts to the six songs in opus 25 reflect to a great extent Grieg's own mood at the time. One example is the song in which the musician meets a water nymph who gives him a special ability to express his art – but must pay for this by renouncing his own happiness.

We meet Grieg again at the end of the 1880s at a time when he is touring in Europe as a pianist and composing very little. The six songs of opus 48 are one of few exceptions, and on this occasion Grieg composed tunes to German lyrics.

The great majority of Grieg's songs were written with Nina in mind. She was an established concert singer, and Grieg considered her the optimal interpreter of his *lieder*. Opus 48, a collection from 1889, was nevertheless equally suited to the Swedo-Norwegian Wagnerian soprano Ellen Nordgren Gulbranson, who sang *Brünnhilde* in Bayreuth and was a good friend of the Griegs.

Robert Schumann and Heinrich Heine share the fate of having been pushed by their families into studying law, but nevertheless eventually chose artistic careers as composer and poet respectively.

Schumann fell in love at the age of 27 with Clara Wieck, who was pursuing a career as one of Germany's foremost pianists. Her father opposed their marriage, which he believed was a sacrifice of her brilliant career for a composer without prospects. To start with the young couple could only meet in secret, often for a few fleeting minutes at a time, and they exchanged copious love letters. For the young Schumann the struggle to win Clara

as his wife involved a prolonged court case against her father and a sandstorm of artistic creativity.

Schumann approached the German lied with enthusiasm, and in the year he finally married Clara, 1840, he composed over 130 songs, more than a third of all the songs he wrote.

Dichterliebe (A Poet's Love) is a cycle of sixteen songs to poems by Heinrich Heine – part of Schumann's almost manic lied production in 1840. The poetry comes from Heine's *Lyrisches Intermezzo*, which consists of a prologue and 65 poems about the sad knight poet, sitting alone in his house waiting for nightfall, when he is visited by his beautiful fairy bride, who dances with him until morning light.

In the daytime however the poet is alone and forlorn. He eventually decides to bury all his old sad songs in a huge coffin, to be cast into the sea by twelve giants. The casket must be particularly large, according to the poet, to make room for all of his pain and sorrow as well as the songs.

Even though the narrator in *Dichterliebe* is patently a man, the cycle is dedicated to one of the greatest female operatic singers of the time, the soprano Wilhelmine Schröder-Devrient, who three years later sang *Senta* at the premiere of Wagner's *Flying Dutchman* in Dresden.

Text: Henrik Engelbrecht

English version: Roger Martin

Bror Magnus Tødenes (f. 1993) er oppvokst i bygda Eiksund på søre Sunnmøre. Han interesserte seg tidlig for musikk, og som 17-åring ble han tatt opp i talentutviklings-programmet «Unge Musikere» som sanger ved Institutt for Musikk ved NTNU. I 2014 begynte han ved Conservatorio di Musica Santa Cecilia i Roma, for å ytterligere fordype seg i italiensk opera og Bel Canto-stilen med bl.a. professor Elizabeth Norberg-Schulz. Han har mottatt flere talentstipend, og fikk i 2013 Erling Kroghs sangerlegat utdelt ved Den Norske Opera, som yngste utøver noensinne. Han har medvirket på konserter med blant andre Trondheimsolistene, Trondheim Symfoniorkester og KORK (Kringkastingsorkesteret). Sin profesjonelle operadebut var rollen Fridtjof i *Kiberodysséen* urfremført under Festspillene i Nord-Norge 2014. Samme år ble Tødenes lansert internasjonalt med CD-en *Remembering Jussi*, akkompagnert av Håvard Gimse (piano) og KORK med Ingar Bergby (dirigent). Han ble valgt ut til det prestisjefylte Salzburg Young Singers project under Salzburg-festivalen i 2015.

Bror Magnus Tødenes (born 1993) grew up in Eiksund, a coastal village about halfway between Bergen and Trondheim. Interested in music from an early age, he gained a place in the musical talent programme at the Norwegian University of Science and Technology in Trondheim and in 2014 embarked on further studies at the Santa Cecilia Conservatoire in Rome to further his understanding of Italian opera and Bel Canto. In 2015 he received both First Prize and Audience Prize at the Renata Tebaldi International Voice Competition and was selected for the Salzburg Festival Young Artist Programme. He is the youngest ever recipient of the Erling Krogh Endowment awarded by the Norwegian National Opera, one of several grants he has received. He returned to Salzburg for the Easter Festival in 2016 in the role of Rodrigo in *Othello* and is scheduled to perform with the Oslo Philharmonic, Stavanger and Trondheim Symphony Orchestras during the 2015–16 season. His debut CD *Remembering Jussi* (2014) with Håvard Gimse (piano) and the Norwegian Radio Orchestra, conducted by Ingar Bergby, was nominated for Spellemannprisen – the Norwegian Grammy Award.

Håvard Gimse har opptrådt under Festspillene hvert år siden 1986, og har blant annet vært solist i Griegs a-mollkonsert, gitt solokonsert og opptrådt i en rekke kammermusikksammenhenger. Etter sin diplomeksamen ved Hochschule der Künste Berlin under Hans Leygraf i 1995 fortsatte han sine studier med professor Jiri Hlinka i Norge. Siden han vant 1. pris i Den europeiske klaverkonkurransen for ungdom «Jugend Musiziert» i 1987, har Gimse skapt seg en stadig økende internasjonal virksomhet uten å delta i konkurranser. Blant Gimses utmerkelser er Steinway-prisen (1995), Grieg-prisen (1996) og Sibelius-prisen (2004). Som kammermusiker gjester han jevnlig Wigmore Hall, hvor han spiller flere konserter innværende år. Listen over andre konsertscener han har gjestet inkluderer Carnegie Hall (New York), Palais des Beaux Arts (Brüssel), og Concertgebouw (Amsterdam). Han har mer enn 30 internasjonalt anerkjente cd-innspillinger bak seg. Gimse er professor ved Norges Musikkhøyskole, og gir i tillegg jevnlig mesterklasser i inn- og utland.

Håvard Gimse has been a recurrent guest at the Bergen International Festival ever since 1986, giving recitals, performing in chamber music concerts, and as the soloist in the A minor Concerto. After gaining his diploma at the Berlin Academy of the Arts in 1995 with Hans Leygraf, he continued studies with Jiří Hlinka in Norway. He won first prize at the European piano competition Jugend Musiziert in 1987, but has since then been increasingly successful abroad without participating in competitions. Among his distinctions are the Steinway Prize (1995), the Grieg Prize (1996) and the Norwegian Sibelius Society's Sibelius Prize (2004). Håvard Gimse has performed in many of the world's most prestigious venues, including Wigmore Hall, Carnegie Hall, the Palais des Beaux Arts in Brussels and the Concertgebouw in Amsterdam, and has released more than 30 internationally acclaimed recordings. He is currently a professor at the Norwegian Academy of Music, and regularly holds masterclasses in Norway and abroad.

25. MAI — 08. JUNI
2016

FESTSPILLENE
I BERGEN

SE MER
WWW.FIB.NO

Under 30?

Er du under 30 år betaler du maks kr 150,- per billett, også på de beste plassene. På familiearrangement er det egne priser for barn.

If you are under 30 years old, you pay a maximum of NOK 150 per ticket, even for the best seats. Further discount for children's tickets at family events.

